

Utbildningsutskottets betänkande

1978/79: 38

med anledning av propositionen 1978/79: 100 såvitt gäller meritvärdering vid antagning till högskolestudier jämte motioner

Propositionen

I propositionen 1978/79: 100 bilaga 12 har regeringen (utbildningsdepartementet) efter föredragning av statsrådet Wikström under avsnittet D. Högskola och forskning (s. 419—422 och 440) föreslagit riksdagen att godkänna vad som i propositionen anförts om meritvärdering vid antagning till högskolestudier (hemställen 4).

I propositionen redovisas, på grundval av framställningar till regeringen från universitets- och högskoleämbetet (UHÄ), vissa problem som gäller tillgodoräknande av arbetslivserfarenhet vid antagning till grundläggande högskoleutbildning. I högskoleförordningen anges de verksamheter för vilka poäng för arbetslivserfarenhet ges vid urval bland behöriga sökande till högskoleutbildning med antagningsbegränsning. Som arbetslivserfarenhet räknas också, på vissa villkor, erfarenheter som förvärvats genom olika slags förtroendeuppdrag inom en förening. Föreningsmeriter har, framhålls i propositionen, visat sig missgynna kvinnliga sökande. Trots att föreningsverksamhet ger värdefulla erfarenheter får dock, enligt föredragande statsrådet, sådana erfarenheter inte ges sådan betydelse att de försvårar jämställdhetsarbetet inom högskolan. Vidare har det visat sig svårt att rättvist bedöma vilka typer av föreningar och vilka slags förtroendeuppdrag som skall berättiga till poäng vid meritvärderingen, liksom också att avgöra om omfattningen av ett uppdrag är tillräcklig för att det skall tillgodoräknas.

Med åberopande av främst angelägenheten att undanröja bestämmelser som gör det svårare för kvinnor att vinna tillträde till mycket efter sökta utbildningar förordas i propositionen att föreningsmeriter fr. o. m. antagningen till utbildning som börjar hösten 1980 inte skall ge poäng vid meritvärderingen.

I propositionen redovisas också problem som sammanhänger med tillämpningen av de bestämmelser som gäller för andra slag av arbetslivserfarenhet än föreningsmeriter, dvs. enligt högskoleförordningen anställning, arbete i eget företag, arbete i eget hem med vård av barn eller av andra personer med särskilda behov av omvårdnad samt värnplikts-tjänstgöring och vapenfri tjänst. Det förekommer att sökande till grundläggande högskoleutbildning som poänggivande merit åberopar arbetslivserfarenhet som förvärvats parallellt med studier i gymnasieskolan. Enligt propositionen bör emellertid sådana studier betraktas som heltids-

sysselsättning; ett system där arbetslivserfarenhet vid sidan av skolarbetet meritvärderas påverkar gymnasieelevernas studier i en riktning som inte avsågs med högskolereformen. I propositionen förordas därför att arbetslivserfarenhet av ovan berört slag inte skall få tillgodoräknas vid antagning till grundläggande högskoleutbildning fr. o. m. antagningen till utbildning med början hösten 1980. Studerande inom folkhögskola samt kommunal och statlig vuxenutbildning bör dock fortfarande få tillgodoräkna arbetslivserfarenhet som förvärvats parallellt med studierna. Från samma tidpunkt skall inte heller arbetslivserfarenhet förvärvad under terminstid i gymnasieskolan få ingå i sådan yrkesverksamhet som ger behörighet enligt den s. k. 25:4-regeln.

Motionerna

1978/79: 264 av Bonnie Bernström (fp) vari yrkas att riksdagen uttalar att en utvärdering av de psykotekniska provens roll i urvalsförfarandet till journalistutbildningen bör komma till stånd,

1978/79: 321 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att snabba åtgärder bör vidtas för att utforma reglerna för intagning till klasslärarutbildning så att en tillräcklig andel av lärarkandidaterna har en naturvetenskaplig och teknisk bakgrund,

1978/79: 368 av Olle Aulin (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en revidering av gällande intagningsbestämmelser för högskolestudier bör ske och att härvid kunskaper och färdigheter i linjespecifika ämnen bör ges stort meritvärde vid intagning,

1978/79: 524 av Rolf Rämgård m. fl. (c) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas att riksdagen beslutar att föreningsmeriter också i fortsättningen får tillgodoräknas vid intagning till högskolan (yrkandet 1),

1978/79: 740 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas att riksdagen

1. hos regeringen hemställer om förslag varigenom betygen avskaffas som urvalsinstrument för tillträde till högskolestudier och ersätts av arbetslivserfarenhet och köprincipen (yrkandet 3 b),

2. uttalar sig för att de s. k. studielämplighetsproven bör avskaffas (yrkandet 4),

3. avvisar förslaget i propositionen 1978/79: 100 om avskaffande av föreningsmeriterna (yrkandet 6),

1978/79: 1324 av Stig Alemyr m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen beslutar avslå regeringens förslag om att verksamhet i förening inte längre skall vara poänggrundande fr. o. m. antagningen till utbildning med början hösten 1980,

1978/79: 1336 av Gösta Bohman m. fl. (m) vari såvitt nu är i fråga — med hänvisning till vad som anförts i avsnittet Högre utbildning i den till finansutskottet remitterade motionen 1978/79: 1108 — yrkas att riksdagen

1. hos regeringen begär översyn genom en parlamentarisk utredning av effekterna av antagnings- och urvalsreglerna till högskoleutbildning (yrkandet 1),

2. hos regeringen anhåller om förslag till sådan ändring av reglerna för antagning till högskoleutbildning att arbetslivserfarenhetens betydelse minskas (yrkandet 2).

1978/79: 1342 av Bertil Fiskesjö (c) och Ulla Tillander (c) vari yrkas att riksdagen beslutar uttala att verksamhet i förening även i fortsättningen skall vara poänggrundande vid antagning till utbildning samt att reglerna härför skall ses över i enlighet med vad som angetts i motionen,

1978/79: 1378 av Rune Rydén m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen

1. hos regeringen anhåller om en parlamentarisk utredning med uppdrag att se över effekterna av de nya antagnings- och urvalsreglerna till högre utbildning,

2. uttalar att utredningen bör föreslå en maximal åldersgräns för antagning till vissa, för staten, kostsamma utbildningar,

3. uttalar

a) att arbetslivserfarenhetens meritvärde vid antagning till högre utbildning minskas,

b) att den som söker i kvotgrupperna I och II på enbart betygsmeriter och som erhållit högsta betyg i alla ämnen beviljas inträde trots 20-procentsregeln,

c) att platserna i kvotgrupp IV fördelas proportionellt i förhållande till antalet sökande med enbart 25:4-meriter och övriga sökande i kvotgruppen,

d) att tillämpningsbestämmelserna blir föremål för översyn,

e) att försöksverksamhet påbörjas med obligatoriska intagningsprov på någon eller några utbildningslinjer.

1978/79: 1934 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas att riksdagen uttalar sig för och hos regeringen hemställer om förslag innebärande att förkunskapskraven för antagning till förskolläro- och fritidspedagogutbildningarna ses över i enlighet med vad som anförts i motionen (yrkandet 3),

1978/79: 2197 av Ove Nordstrandh m. fl. (m) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas att riksdagen

1. beslutar hos regeringen anhålla att tillträdesförordningens § 45 ändras så att prioriteringsordningen vid sökta alternativ inte tillmäts någon vikt i urvalsprocessen (yrkandet 3),

2. beslutar hos regeringen anhålla att urvals- och antagningssystemet blir föremål för översyn av en parlamentarisk utredning (yrkandet 4).

Utskottet

För huvuddelen av den grundläggande högskoleutbildningen gäller från hösten 1977 nya regler för behörighet och urval. I den utvärdering av högskolereformen som genomförs inom universitets- och högskoleämbetet (UHA) studeras de nya behörighets- och urvalsreglernas effekter i olika avseenden.

De nya behörighetsreglerna innehåller dels allmänna förkunskapskrav, dels krav på speciella förkunskaper för viss utbildningslinje eller kurs. Då antalet behöriga sökande till en utbildning är större än antalet tillgängliga platser måste ett urval göras. De sökande delas därvid in i fyra kvotgrupper efter utbildningsmeriter och/eller arbetslivserfarenhet. En del sökande kan tillhöra mer än en grupp. Sådana sökande konkurrerar då i olika grupper och antas i den för henne eller honom mest fördelaktiga gruppen.

Till kvotgrupp I hänförs sökande som har gått igenom treårig linje eller de tre första årskurserna av den fyraåriga tekniska linjen i gymnasieskolan eller som har motsvarande svensk utbildning, till kvotgrupp II sökande med tvåårig linje eller specialkurs i gymnasieskolan eller motsvarande svensk utbildning, till kvotgrupp III sökande med folkhögskola och till kvotgrupp IV övriga behöriga sökande (i första hand de som är behöriga enligt 25:4-regeln).

Inom varje kvotgrupp rangordnas de sökande efter sina totala poängsummor för sådana meriter som får tillgodoräknas. I grupperna I och II ges poäng för avgångsbetyg (motsvarande) från skolan samt för eventuellt förekommande arbetslivserfarenhet (inklusive föreningsmeriter), i grupp III för studieomdöme från folkhögskolan samt för arbetslivserfarenhet. I grupp IV slutligen får de sökande poäng för arbetslivserfarenhet samt för genomgången s. k. högskoleprov som dock är frivilligt.

De som endast kan placeras i grupp IV har företräde till 50 % av platserna i denna grupp. Inom var och en av grupperna I och II skall 20 % av platserna tillsättas enbart på betygsmeriter, den s. k. tjugoprocentsregeln. Detta innebär dock inte att sökande med endast betygsmeriter stängs ute från konkurrensen om de övriga åttio procenten av platserna.

I budgetpropositionen har regeringen föreslagit dels att föreningsmeriter inte längre skall få tillgodoräknas, dels att andra slag av arbetslivserfarenhet som har förvärvats under samma tid som studier har bedrivits i gymnasieskolan inte skall få tillgodoräknas vid bedömning av behörighet eller vid urval.

Vidare har under den allmänna motionstiden framförts ett antal yrkanden avseende reglerna för behörighet och urval till grundläggande högskoleutbildning.

Vissa övergripande frågor

I ett antal motioner framförs förslag om mer eller mindre genomgripande ändringar i nu gällande bestämmelser för i första hand urvalet bland behöriga sökande till grundläggande högskoleutbildning. Vidare framläggs förslag om en översyn av antagningsreglerna. Sålunda föreslås i motionen 1978/79: 1336 yrkandet 1 att riksdagen skall hos regeringen begära en översyn genom en parlamentarisk utredning av effekterna av de antagnings- och urvalsregler som avser grundläggande högskoleutbildning. Liknande yrkanden framförs i motionerna 1978/79: 368, 1978/79: 1378 och 1978/79: 2197.

Utskottet erinrar om den utvärdering av de nya tillträdesreglernas effekter som pågår inom UHÄ. I sin anslagsframställning för budgetåret 1979/80 framhåller UHÄ att denna utvärdering kan ge anledning till omprövning av större eller mindre delar av regelkomplexet.

Enligt regeringens bemyndigande den 1 mars 1979 har chefen för utbildningsdepartementet tillkallat en kommitté med företrädare för de fyra största partierna som fått i uppdrag att följa utvecklingen av högskolereformen.

Med hänvisning till denna kommittés uppdrag och till UHÄ:s pågående utvärdering av tillträdesreglerna avstyrker utskottet yrkandena om parlamentarisk översyn av urvals- och antagningssystemet i motionerna 1978/79: 1336 (yrkandet 1), 1978/79: 1378 (yrkandena 1 och 2) och 1978/79: 2197 (yrkandet 4) samt motionen 1978/79: 368 i motsvarande del.

I motionen 1978/79: 1336 yrkandet 2 föreslås att arbetslivserfarenhetens betydelse vid urvalet skall minskas, ett förslag som återkommer i motionen 1978/79: 1378 (yrkandet 3 a).

Utskottet avstyrker dessa motioner i denna del med hänvisning till vad som ovan anförts om den utvärdering och översyn av högskolereformen som pågår.

I nämnda motioner förekommer också vissa andra mer speciella yrkanden i anslutning till det övergripande kravet på en översyn av regelssystemet. I motionen 1978/79: 368 yrkas att kunskaper och färdigheter i s. k. linjespecifika ämnen (inom ett studierområde) ges stort meritvärde vid antagningen. I motionen 1978/79: 1378 (yrkandet 3 b) föreslås att den som söker i kvotgrupperna I och II på enbart betygsmärker och som erhållit högsta betyg i alla ämnen skall beviljas inträde trots tjugoprocentsregeln, (3 c) att platserna i kvotgrupp IV skall fördelas proportionellt i förhållande till antalet sökande med enbart 25:4-meriter och övriga sökande i gruppen, (3 d) att tillämpningsföre-

skrifterna till 5 kap. högskoleförordningen ses över samt (3 e) att försöksverksamhet bör påbörjas med obligatoriska intagningsprov.

Motionen 1978/79: 2197 tar i yrkandet 3 upp frågan om urval till enstaka kurser. Enligt gällande bestämmelser kan antagningsmyndigheten, då antalet sökande överstiger antalet tillgängliga platser, till sådana kurser anta sökande med förtur i den omfattning myndigheten själv bestämmer. Vid eventuell förtursantagning ej besatta platser fördelas enligt vissa regler på tre kvotgrupper. Inom varje sådan grupp rangordnas de sökande till en viss utbildning efter den prioritetsordning de givit utbildningen vid sin anmälan. I sista hand avgör lotten. I motionen yrkas att prioritetsordningen inte skall tillmätas någon betydelse vid urvalet.

Utskottet förutsätter att de i förevarande motioner upptagna och här redovisade specialfrågorna rörande behörighet och urval uppmärksammas i uppföljningsarbetet. Med hänsyn härtill och då utskottet inte kan förorda att riksdagen nu fattar de av motionärerna föreslagna besluten avstyrker utskottet motionen 1978/79: 368 i denna del samt motionerna 1978/79: 1378 yrkandena 3 b—e och 1978/79: 2197 yrkandet 3.

F ö r e n i n g s m e r i t e r

En sökande kan för närvarande få tillgodoräkna föreningsmeriter, dvs. arbetslivserfarenhet som har förvärvats genom arbete som ledamot i styrelsen för förening med kooperativt, fackligt eller annat ideellt ändamål eller som annan viktigare förtroendeman inom sådan förening. Det ankommer på antagningsmyndigheten att bestämma om föreningen med hänsyn till verksamhetens ändamål och omfattning är av den art att den sökande är berättigad till poäng. För att poäng skall få tillgodoräknas måste föreningsarbetet i fråga ha fullgjorts under minst två år.

I skrivelse till regeringen den 2 oktober 1978 föreslog UHÄ att sökande till grundläggande högskoleutbildning inte längre skall erhålla poäng för föreningsverksamhet. Framställningen bygger på statistik från de tre antagningsomgångarna t. o. m. hösten 1978. UHÄ anför två huvudmotiv för sitt förslag.

För det första har enligt UHÄ föreningsmeriter genomgående åberopats i större utsträckning av manliga än kvinnliga sökande. Normalt — men inte genomgående — innebär detta att kvinnorna missgynnas vid antagning till utbildning. Vid den första antagningen hösten 1977 hade 8 % av männen och 6 % av kvinnorna föreningsmeriter. Hösten 1978 var motsvarande procenttal 12 respektive 9 %. Skillnaden mellan manliga och kvinnliga sökande har alltså ökat. UHÄ menar också att föreningsmeriter tenderar att få ökad betydelse vid urvalet till de mest eftersökta utbildningslinjerna.

Det andra motivet UHÄ framför är att det ofta är förenat med betydande svårigheter att bedöma huruvida ett visst uppdrag inom en

förening skall anses poänggivande eller inte. Bl. a. försvåras möjligheten till en enhetlig bedömning av att flera olika personer hos antagningsmyndigheten måste behandla frågor om föreningsmeriter.

Föredragande statsrådet framhåller att föreningsverksamhet ger värdefulla erfarenheter men att rätten att tillgodoräkna verksamheten som merit samtidigt försvårar jämställdhetsarbetet inom högskolan. Föredraganden anser det angeläget att bestämmelser som försvårar för kvinnor att vinna tillträde till mycket eftersökta utbildningar undanröjs. I budgetpropositionen förordas därför att verksamhet i förening fr. o. m. antagningen till utbildning som börjar höstterminen 1980 inte skall vara poänggrundande.

I motionen 1978/79: 1324 hävdas att det ännu är för tidigt att dra några alltför bestämda slutsatser av effekterna av det sedan den 1 juli 1977 gällande antagningssystemet även om vissa tendenser, däribland att kvinnliga sökande förefaller ha missgynnats, har visat sig. Många ungdomar, både pojkar och flickor, söker i allt högre grad skaffa sig meriter genom ett aktivt engagemang i föreningslivet, vilket är värdefullt inte bara för ungdomarna själva utan också för högskolan som därigenom tillförs nya erfarenheter. Regeringens förslag bör därför avslås. I motionen 1978/79: 1342 betonas angelägenheten av att samhället stimulerar ungdomen till föreningsverksamhet genom att t. ex., som nu sker, låta kvalificerad föreningsverksamhet påverka meritvärderingen vid antagning till högre studier. Regeringens förslag bör avslås. Även i motionerna 1978/79: 524 (yrkandet 1) och 1978/79: 740 (yrkandet 6) framförs samma yrkande. I motionen 1978/79: 1342 yrkas därtill att reglerna för tillgodoräknande av föreningsmeriter skall ses över för att bedömningen skall kunna ske efter mer fasta och lätthanterliga kriterier.

Utskottet delar föredragande statsrådets uppfattning att föreningsverksamhet ger värdefull erfarenhet. Inte minst ungdomens föreningsmedverkan är viktig därför att den förbereder för fortsatta studier och deltagande i samhällslivet. Utskottet har emellertid förståelse för de svårigheter som antagningsmyndigheten kan ha att bedöma föreningsmeriter vid antagningen och inser att bestämmelserna kan inbjuda till missbruk. Det bör dock prövas om inte problemen i det nuvarande systemet kan, helt eller delvis, undanröjas genom den översyn av bestämmelserna som begärs i motionen 1978/79: 1342.

Utskottet finner därtill att en eventuell ändring av föreningsmeriternas poängvärde bör anstå till dess att mer omfattande erfarenheter av de nya tillträdesreglerna också i övrigt föreligger.

Mot bakgrund av det ovan anförda avstyrker utskottet det i budgetpropositionen framlagda förslaget om föreningsmeriternas slopande och tillstyrker i frågan avgivna motioner om att dessa meriter skall få tillgodoräknas även i fortsättningen.

Arbetslivserfarenhet under gymnasieskoltiden

Enligt bestämmelserna i 5 kap. högskoleförordningen föreligger inget hinder för att en sökande till grundläggande högskoleutbildning tillgodoräknas poäng för arbetslivserfarenhet också för sådan verksamhet som bedrivits parallellt med studier i gymnasieskolan. På motsvarande sätt kan yrkesverksamhet som tillsammans med lägst 25 års ålder ger behörighet enligt den s. k. 25:4-regeln tillgodoräknas även om verksamheten bedrivits jämsides med studier i gymnasieskolan.

UHÄ har i skrivelse till regeringen den 11 oktober 1978 framhållit att studier som bedrivs i gymnasieskolan bör betraktas som heltidssysselsättning. UHÄ föreslår därför att högskoleförordningen ändras så, att annan arbetslivserfarenhet än föreningsmeriter som har förvärvats under samma tid som studier har bedrivits i gymnasieskolan inte skall få tillgodoräknas vid bedömning av behörighet eller vid urval. UHÄ föreslår vidare att undantag görs för den som bedrivit studier inom ramen för kommunal eller statlig vuxenutbildning.

Föredragande statsrådet delar UHÄ:s mening att studier i gymnasieskolan bör betraktas som heltidssysselsättning. Många av de sökande åberopar arbetslivserfarenhet som har erhållits samtidigt med gymnasiestudier. Ett system där sådan verksamhet meritvärderas påverkar gymnasieelevernas studier i en riktning som inte avsågs med högskole-reformen. Föredraganden biträder därför UHÄ:s förslag och förordrar att förändringen träder i kraft vid det antagningstillfälle som avser utbildning med början hösten 1980. Studerande inom folkhögskola eller inom kommunal eller statlig vuxenutbildning berörs inte av förändringen utan bör också i fortsättningen få tillgodoräkna arbetslivserfarenhet som har förvärvats parallellt med studierna.

Utskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i budgetpropositionen, att förvärvsarbete vid sidan av studier i gymnasieskolan inte bör uppmuntras genom utformningen av bestämmelserna för tillträde till grundläggande högskoleutbildning. De motiv som anförts för en ändring av 5 kap. högskoleförordningen i nämnda avseende är övertygande, och en sådan ändring bör därför genomföras i enlighet med vad som förordats i budgetpropositionen.

Övriga frågor

I det nya urvalssystem som tillämpas vid antagning till grundläggande högskoleutbildning sedan den 1 juli 1977 är *betygen* från den avlämnande skolan det viktigaste instrumentet för rangordningen av de sökande inom kvotgrupperna I och II. I dessa grupper kan avgångsbetyget (motsvarande) ge högst 5 poäng och arbetslivserfarenhet inklusive föreningsmeriter högst 2,5 poäng. Det s. k. högskoleprovet (studielämplighetsprovet) är frivilligt och används endast inom grupp IV där i övrigt endast poäng för arbetslivserfarenhet förekommer som urvals-instrument.

I motionen 1978/79: 740 yrkandet 3 b föreslås att betygen från skolan avskaffas som urvalsinstrument och ersätts med arbetslivserfarenhet samt med "köprincipen". Med köprincip torde avses en ordning där den sökande vid urvalet till viss utbildning får räkna sig till godo det förhållandet att han eller hon vid ett eller flera tillfällen tidigare anmält sig till utbildningen i fråga men inte kunnat tilldelas någon plats på grund av att meriterna inte varit tillräckliga i konkurrensen med de medsökande.

I yrkandet 4 i samma motion föreslås att *högskoleprovet* avskaffas.

Utskottet avstyrkte under föregående riksmöte samma förslag som nu framläggs (motionen 1977/78: 378) med motiveringen — i sammanhanget också syftande på andra i ett antal motioner framförda förslag om ändringar i gällande regler — att erfarenheterna av de nya behörighets- och urvalsreglerna rimligen, med hänsyn till den korta tid under vilken de tillämpats, är begränsade. Det vore förhastat att göra några omedelbara drastiska förändringar i systemet (UbU 1977/78: 22, rskr 1977/78: 338). Utskottet anser att dessa motiv för avstyrkande fortfarande är giltiga och hänvisar i övrigt till vad som anförts om den pågående uppföljningen av högskolereformen. Motionen 1978/79: 740 yrkandena 3 b och 4 avstyrks sålunda.

För urval bland behöriga sökande till *journalistlinjen* används s. k. psykotekniska antagningsprov som tillsammans med poäng för skolbetyg och arbetslivserfarenhet avgör företrädet mellan de sökande.

I propositionen 1976/77: 59 om utbildning och forskning inom högskolan föreslog dåvarande regeringen att detta antagningsprov skulle avvecklas och användas sista gången vid antagning av studerande inför vårterminen 1980.

I motionen 1976/77: 1365 föreslogs då att de psykotekniska proven skulle behållas i avvaktan på en utvärdering. Utskottet tillstyrkte propositionen och avstyrkte motionen. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets hemställan (UbU 1976/77: 20, rskr 1976/77: 246).

I motionen 1978/79: 264 yrkas nu att en utvärdering skall göras av de psykotekniska provens roll i urvalsförfarandet.

Enligt utskottets mening måste, för att en särskild utvärdering av de psykotekniska proven skall kunna övervägas, speciella omständigheter ha tillkommit som motiverar en omprövning av riksdagens ovannämnda beslut. Utskottet hänvisar till vad utskottet anförde 1977, nämligen att frågor om urval och meritvärdering till bl. a. journalistutbildningen skall kunna tas upp på nytt när erfarenheter vunnits av de nya reglerna för tillträde till grundläggande högskoleutbildning. Sådana erfarenheter kan inte ännu anses föreligga i tillräcklig omfattning, och några nytillkomna särskilda omständigheter som kan motivera en omprövning av det tidigare ställningstagandet har inte påvisats. Utskottet avstyrker därför motionen 1978/79: 264.

- yrkandet 1, 1978/79: 1378 yrkandena 1 och 2, 1978/79: 2197 yrkandet 4 samt motionen 1978/79: 368 i denna del,
2. att riksdagen beträffande arbetslivserfarenhetens betydelse för urvalet avslår motionerna 1978/79: 1336 yrkandet 2 och 1978/79: 1378 yrkandet 3 a,
 3. att riksdagen beträffande meritvärdet av s. k. linjespecifika ämnen avslår motionen 1978/79: 368 i denna del,
 4. att riksdagen beträffande uttalande om försöksverksamhet med obligatoriska intagningsprov m. m. avslår motionen 1978/79: 1378 yrkandet 3 b—e,
 5. att riksdagen beträffande urval till enstaka kurser avslår motionen 1978/79: 2197 yrkandet 3,
 6. att riksdagen beträffande tillgodoräknande av föreningsmeriter dels med bifall till motionerna 1978/79: 524 yrkandet 1, 1978/79: 740 yrkandet 6, 1978/79: 1324 och 1978/79: 1342 i denna del avslår propositionen 1978/79: 100, dels som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet med anledning av motionen 1978/79: 1342 i denna del anfört om översyn av gällande bestämmelser,
 7. att riksdagen beträffande meritvärdet av arbetslivserfarenhet som förvärvats parallellt med studier i gymnasieskolan godkänner vad som förordats i propositionen 1978/79: 100,
 8. att riksdagen beträffande avskaffande av betygen som urvalsinstrument m. m. avslår motionen 1978/79: 740 yrkandena 3 b och 4,
 9. att riksdagen beträffande utvärdering av de psykotekniska proven vid antagning till journalistlinjen avslår motionen 1978/79: 264,
 10. att riksdagen beträffande antagningen till klasslärarutbildning med bifall till motionen 1978/79: 321 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
 11. att riksdagen beträffande förkunskapskrav för förskolläro- och fritidspedagogutbildning avslår motionen 1978/79: 1934 yrkandet 3.

Stockholm den 26 april 1979

På utbildningsutskottets vägnar

STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Stig Alemyr (s), Claes Elmstedt (c), Ove Nordstrandh (m), Bengt Wiklund (s), Sven Johansson (c), Lars Gustafsson (s), Linnea Hörlén (fp), Roland Sundgren (s), Gösta Karlsson (c), Helge Hagberg (s), Hans Nyhage (m), Lennart Bladh (s), Christina Rogestam (c), Lena Hjelm-Wallén (s) och Jörgen Ullenhag (fp).

Reservationer

1. beträffande *arbetslivserfarenhetens betydelse vid urvalet* av Ove Nordstrandh (m) och Hans Nyhage (m) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 5 börjar "I motionen" och slutar "som pågår" bort ha följande lydelse:

Att arbetslivserfarenhet tillgodoräknas vid urvalet som poänggivande merit kan ha gynnsamma effekter i olika hänseenden. Med den utformning bestämmelserna härom för närvarande har blir emellertid arbetslivserfarenhetens genomslagskraft alltför stor. För sökande till vissa utbildningar har det blivit nödvändigt med denna tilläggsmerit också i fall av mycket höga betyg. Dessutom har tillgodoräkandet av arbetslivserfarenhet otvivelaktigt medfört en höjning av medianåldern hos de antagna, något som i en del fall medfört icke önskvärda effekter. Mot bakgrunden av det anförda tillstyrker utskottet motionerna 1978/79: 1336 yrkandet 2 och 1978/79: 1378 yrkandet 3 a.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. att riksdagen beträffande arbetslivserfarenhetens betydelse vid urvalet bifaller motionerna 1978/79: 1336 yrkandet 2 och 1978/79: 1378 yrkandet 3 a,

2. beträffande *tillgodoräknande av föreningsmeriter* av Ove Nordstrandh (m), Linnea Hörlén (fp), Hans Nyhage (m) och Jörgen Ullenhag (fp) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar "Utskottet delar" och slutar "i fortsättningen" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar föredragande statsrådets uppfattning att föreningsverksamhet ger värdefulla erfarenheter men finner också, i likhet med föredraganden, att nackdelarna med föreningsmeriter är så stora att detta slags meriter inte längre bör tillgodoräknas vid antagning till grundläggande högskoleutbildning. Mot bakgrunden av det anförda tillstyrker utskottet det i budgetpropositionen framlagda förslaget om föreningsmeriternas slopande och avstyrker i ärendet avgivna motioner.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. att riksdagen beträffande tillgodoräknande av föreningsmeriter godkänner vad som förordats i propositionen 1978/79: 100 och avslår motionerna 1978/79: 524 yrkandet 1, 1978/79: 740 yrkandet 6, 1978/79: 1324 och 1978/79: 1342,